

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/62/2019
Identifikačné číslo spisu: 7117216755
Dátum vydania rozhodnutia: 22.05.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Oľga Trnková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7117216755.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Z., bývajúcej v E., zastúpenej Mgr. Andreou Vaškovou, advokátkou, so sídlom v Košiciach, Ružová 43, proti žalovanej Z., bývajúcej v E. zastúpenej advokátom Mgr. Richardom Petrovom v Košiciach, Františkánska 3, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 37 C 22/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 23. októbra 2018 sp. zn. 6 Co 168/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Žalobou podanou na súde 21. júna 2017 sa žalobkyňa domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vedenej na liste vlastníctva č. XXXXX ako byt č. X, na prízemí bytového domu súp. č. XXXX na S. ulici č. XX v E. k vlastníckemu podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a na pozemku par. reg. „C“ - zastavané plochy a nádvoria vo výmere 357 m², o veľkosti 746/10000-in, všetko vedené Okresným úradom Košice, katastrálny odbor, pre k. ú. F. (ďalej len „nehnuteľnosť“).

2. Okresný súd Košice I rozsudkom zo 4. decembra 2017 č. k. 37 C 22/2017-62 návrh na prerušenie konania zamietol (výrok I.), žalobu zamietol (výrok II.) a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške (výrok III.).

3. Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 23. októbra 2018 sp. zn. 6 Co 168/2018 potvrdil odvolaním žalobkyne napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, že žalobkyňa nepreukázala existenciu skutočností, ktorými preukazuje svoje vlastnícke právo. Na zdôraznenie správnosti uviedol, že „odvolacie námietky žalobkyne nie sú dôvodné a spôsobilé privodiť iné rozhodnutie vo veci, keďže sa týkajú otázky, ktorú súd nie je oprávnený riešiť v tomto konaní (neplatnosti dražby).“

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu žalobkyňa podala dovolanie a navrhla ho spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie, v celom rozsahu zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. K porušeniu práva na spravodlivý proces a k vade v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. uviedla, že spočíva v nesprávnom procesnom postupe odvolacieho súdu a v nedostatku odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu. V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. konštatovala, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie na nesprávnom závere, že žalobkyňa náležitým spôsobom nevyužila svoje právo brániť sa proti zásahu do práva na obydlie podaním žaloby o neplatnosť dobrovoľnej dražby. Dôvodila, že v konaní vedenom pod sp. zn. 40 C 120/2014 žalobkyňa namietala platnosť všeobecných obchodných podmienok, ktoré mali byť súčasťou úverových zmlúv, na podklade ktorých došlo k výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou, a v tomto konaní namietala aj jej neplatnosť, čo je zrejmé z obsahu písomných ako aj ústnych vyjadrení žalobkyne v predmetnom konaní. Podľa názoru žalobkyne zo strany odvolacieho súdu došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe, od judikatúry odvolacieho súdu (rozhodnutia KS v Prešove z 25. februára 2014, sp. zn. 21 Co 24/2014, nález Ústavného súdu ČR I. ÚS 47/04, nález Ústavného súdu SR I. ÚS 192/2015 a I. ÚS 13/2000).

5. Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadrila.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 C.s.p.

8. V zmysle § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

10. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

11. V civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

12. Dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.). Dovolaním, ktoré spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§ 428 C.s.p.) žalobkyňa napáda rozsudok odvolacieho súdu, ktorým potvrdil ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie, teda ide o rozhodnutie vo veci samej.

13. Dovolací súd posudzoval v prvom rade prípustnosť dovolania vyvodzovanú dovolateľkou z § 420

písm. f/ C.s.p.

14. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

15. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

16. Pojem „procesný postup“ súdu je potrebné vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

17. V súvislosti s námietkou týkajúcej sa nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu je potrebné poukázať na to, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“.

18. Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

19. V prejednávanej veci odvolací súd v odôvodnení svojho (dovolaním napadnutého) rozsudku rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne v zmysle § 387 ods. 1 C.s.p. a dostatočne sa vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami žalobkyne (č. 1. 6 až 9). I keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo. Dovolaním napadnutý rozsudok uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne závery. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu

s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Dovolateľka preto nedôvodne argumentovala, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv.

20. Dovolací súd posudzoval aj prípustnosť dovolania vyvodzovanú dovolateľkou z § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.

21. V zmysle § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

22. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.). Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.).

23. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 C.s.p. mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 C.s.p. (porovnaj 2 Cdo 203/2016 a 6 Cdo 113/2017).

24. Ak nemá dovolanie, prípustnosť ktorého strana sporu vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 C.s.p., vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k znemožneniu meritórneho dovolacieho prieskumu a odmietnutiu dovolania, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ C.s.p. ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj 1 Cdo 126/2017, 1 Cdo 206/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 89/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 186/2016) a súčasne musí byť aj preukázané, že skutočne ide o niektorý z predpokladov prípustnosti dovolania (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu alebo b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne).

25. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 C.s.p. má tiež osobitný význam súvzťažný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou odvolacieho súdu“. Najvyšší súd už v niektorých rozhodnutiach uviedol, že „ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali“ (3 Cdo 6/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017 a tiež 6 Cdo 129/2017). S prihliadnutím na čl. 3 základných princípov C.s.p. do pojmu ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu treba zahrnúť aj rozhodnutia Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne Súdneho dvora Európskej únie. Rozhodnutia súdov iných štátov, a teda ani rozhodnutia Ústavného súdu ČR a Najvyššieho súdu ČR pod tento pojem nespádajú (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. októbra 2017, sp. zn. 6 Cdo 129/2017). Z uvedeného je zrejmé, že pod pojem ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu možno zahrnúť len rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky, teda nie rozhodnutia

Najvyššieho súdu a krajských súdov Českej republiky (6 Cdo 13/2017).

26. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ C.s. p., je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktoré zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

27. Odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.) ako dôvod prípustnosti dovolania sa „viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd v rozhodnutiach, ktoré boli zverejnené ako súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.“ - Števček, Ficová, Baricová a kol.: Civilný sporový poriadok. Komentár. Nakladateľství C.H. BECK. Bratislava 2016, str. 1382.

28. Žalobkyňa v dovolaní tvrdí, že „zo strany odvolacieho súdu došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe, vyjadrenej v rozhodnutí - náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 192/2015, čím je daný dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p.“. Má za to, že odvolací súd sa nesprávne vysporiadal s jej námietkou, podľa ktorej súd prvej inštancie postupoval pri svojom rozhodnutí formalisticky, keď sa odmietol zaoberať neplatnosťou dobrovoľnej dražby.

29. V danej veci sa žalobkyňa žalobou doručenu na súd prvej inštancie dňa 21. júna 2017 domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti špecifikovanej v bode 1. tohto rozhodnutia. V žalobe uviedla, že „bola vlastníčkou týchto nehnuteľností, pričom sa dozvedela, že jej hrozí výkon záložného práva dobrovoľnou dražbou a preto podala na Okresný súd Košice I žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, obchodných podmienok a podmienok záložnej zmluvy, ktoré umožňujú vymôcť plnenie pre veriteľa výkonom záložného práva dobrovoľnou dražbou. Konanie sa vedie pod sp. zn. 40 C 120/2014. Dňa 04. septembra 2014, po podaní predmetnej žaloby, sa uskutočnil výkon záložného práva dobrovoľnou dražbou sporných nehnuteľností, ktorých vlastníčkou sa stala Z. za cenu 55.000 eur. Žalobkyňa preto dňa 23. októbra 2014 - v zákonnej prekluzívnej 3 mesačnej lehote doručila do konania sp. zn. 40 C 120/2014 návrh na rozšírenie žaloby o ďalší petit, ktorým sa domáhala určenia neplatnosti dobrovoľnej dražby. Súd tento návrh uznesením nepripustil. Súd jej tak v konaní sp. zn. 40 C 120/2014 sťažil, resp. zmaril možnosť účinne brániť svoje vlastnícke práva, právo na obydlie, súkromie a rodinný život.“.

30. Dovolací súd poukazuje na to, že Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze sp. zn. I. ÚS 192/2015, na ktorý odkazovala žalobkyňa, neriešil situáciu obdobnú tejto veci. V konaní sp. zn. I. ÚS 192/2015 ústavný súd riešil právnu otázku vymedzenia žalobného nároku, kedy súdy nižších inštancií zamietli žalobu o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby iba z dôvodu jej oneskoreného podania (po uplynutí 3 mesačnej prekluzívnej lehoty). Súdy pritom vychádzali zo skutočnosti, že žalobcovia sa neplatnosti dobrovoľnej dražby (konanej dňa 10. augusta 2005) domáhali až podaním z 18. januára 2006, ktorým namiesto pôvodne žalovaného určenia ich vlastníckeho práva (bezpodielového spoluvlastníctva) k bytu, ktorý mal byť predmetom nezákonnej dražby, žiadali určiť neplatnosť tejto dražby. Pôvodnú žalobu o určenie vlastníckeho práva pritom podali dňa 27. septembra 2005 (t. j. v zákonnej trojmesačnej prekluzívnej lehote) a odôvodňovali ju práve neplatnosťou dražby. Súdy potom ich podanie z 18. januára 2006 nepovažovali za doplnenie pôvodnej žaloby z 27. septembra 2005, ale ho považovali za nový, v žalobnom návrhu nanovo explicitne uplatnený nárok aj na vyslovenie neplatnosti dražby. Z opisu skutkových okolností v pôvodnej žalobe, ktorý mal byť materiálным základom pre rozhodnutie o ich petite na určenie bezpodielového spoluvlastníctva k v dražbe vydraženému bytu, však bolo dostatočne zrejmé, že tento pre rozhodnutie východiskový skutkový stav bol založený na presvedčení žalobcov o neplatnosti dražby uskutočnenej 10. augusta 2005 z dôvodu porušenia ustanovení zákona o dobrovoľných dražbách pri jej organizovaní, priebehu a výsledku, avšak túto skutočnosť už žalobcovia nepremietli do znenia petitu pôvodnej žaloby, v ktorej sa vyslovene nedomáhali aj určenia neplatnosti

dražby. Nárok aj na určenie neplatnosti dražby žalobcovia formálne uviedli až v petite návrhu vo svojom doplnujúcom podaní z 18. januára 2006. Toto podanie však všeobecné súdy už nepovažovali za doplnenie pôvodnej žaloby z 27. septembra 2005, ale po takmer 9 rokoch za úplne nový návrh, od podania ktorého počítali aj prekluzívnu lehotu (3 mesiace od príklepu) na podanie žaloby o určenie neplatnosti dražby podľa § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách, v dôsledku čoho dospeli k záveru o prekludovaní žalobcami uplatneného nároku na vyslovenie neplatnosti dražby. Podľa názoru ústavného súdu potom súdy pochybili, keď žalobcami považované doplnenie ich pôvodnej žaloby z 18. januára 2006 nevyhodnotili v kontexte s odôvodnením ich prvotnej žaloby ako jej doplnenie, ale ako absolútne nový návrh.

31. Na rozdiel od veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. I. ÚS 192/2015, v posudzovanej veci sa žalobkyňa domáhala voči žalovanej (vydražiteľke bytu) určenia vlastníckeho práva k tomuto bytu, pričom v tomto konaní nežiadala určiť i neplatnosť samotnej dobrovoľnej dražby. Sama v žalobe uviedla, že neplatnosť dobrovoľnej dražby (konanej dňa 4. septembra 2014) uplatňovala návrhom na rozšírenie žalobného návrhu v konaní vedenom pred Okresným súdom Košice I sp. zn. 40 C 120/2014, ktorý však súd nepripustil. Samostatnú žalobu na určenie neplatnosti dražby nepodala. Žalobu o určenie vlastníckeho práva k bytu žalobkyňa podala na súd dňa 21. júna 2017, a preto, ak by sme aj pripustili, že sa ňou domáhala i určenia neplatnosti dobrovoľnej dražby konanej 4. septembra 2014, takéto určenie by bolo uplatnené po uplynutí 3 mesačnej prekluzívnej lehoty. Inak povedané, kým ústavný súd vo svojom náleze posudzoval situáciu, kedy žalobcovia i samotnú pôvodnú žalobu o určenie ich vlastníckeho práva (bezpodielového spoluvlastníctva) k bytu uplatnili v lehote 3 mesiacov od konania dobrovoľnej dražby (a túto odôvodňovali práve neplatnosťou dražby), žalobkyňa v tomto konaní žalobu o určenie vlastníckeho práva podala po cca 3 rokoch od konania dobrovoľnej dražby (teda po uplynutí prekluzívnej trojmesačnej lehoty). Preto, ak by táto žaloba aj obsahovala návrh na vyslovenie neplatnosti dobrovoľnej dražby, bol by takýto návrh uplatnený oneskorene. Situácie, ktoré posudzoval ústavný súd a v danej veci Krajský súd v Košiciach, neboli teda totožné (ani obdobné) a preto nebol daný ani žalobkyňou namietaný odklon napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu od nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 192/2015. Žalobkyni, potom, čo Okresný súd Košice I v konaní sp. zn. 40 C 120/2014 (uznesením z 24. októbra 2014 č. k. 40 C 120/2014-317) nepripustil jej návrh na rozšírenie žalobného návrhu o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby (podaný v lehote 3 mesiacov od konania dražby), nič nebránilo, podať v tomto smere samostatnú žalobu (čo však neurobila). Odvolací súd teda správne vec právne posúdil, keď pri svojom rozhodovaní vychádzal z názoru, že „neplatnosť dobrovoľnej dražby môže vysloviť súd iba v občianskom súdnom konaní, ktoré začalo podaním návrhu na určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby v zmysle § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách, pričom otázku neplatnosti dobrovoľnej dražby nemôže súd posudzovať v inom konaní ako v konaní podľa uvedeného ustanovenia, a to ani ako otázku prejudiciálnu (predbežnú) (k tomu pozri i rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo 16. decembra 2010, sp. zn. 3 Cdo 186/2010 (R 1/2011), sp. zn. 3 Cdo 272/2007, sp. zn. 2 Cdo 66/2008 (R 23/2010), sp. zn. 5 Cdo 51/2009, pozri tiež Zo súdnej praxe č. 47/2008)“. V danej veci žalobkyňa nenapadla neplatnosť dobrovoľnej dražby konanej dňa 4. septembra 2014 samostatnou žalobou o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby na súde v trojmesačnej prekluzívnej lehote, a takéhto určenia sa nedomáhala ani v tomto konaní (ak by sa ho aj domáhala, bol by takýto návrh podaný oneskorene, keďže samotná žaloba o určenie vlastníckeho práva bola na súd doručená až v roku 2017). Takýto návrh podala iba formou návrhu na rozšírenie žalobného návrhu v konaní vedenom pred Okresným súdom Košice I sp. zn. 40 C 120/2014, ktorý však súd nepripustil. Ak potom súd takéto rozšírenie žaloby nepripustil, žalobkyňa sa mala určenia neplatnosti dobrovoľnej dražby domáhať samostatnou žalobou podanou ešte v rámci 3 mesačnej prekluzívnej lehoty. Nakoľko žalobkyňa takto nepostupovala (v zmysle zásady „právo patrí bdelym“), súd nemohol v konaní o určenie vlastníckeho práva riešiť prejudiciálne i otázku neplatnosti dobrovoľnej dražby. Je pritom potrebné zdôrazniť, že žalobkyňa mala o priebehu dobrovoľnej dražby vedomosť. Navyše zákon o dobrovoľných dražbách účinný v čase konania predmetnej dražby, umožňoval napadnúť jej neplatnosť nielen v prípadoch porušenia ustanovení zákona o dobrovoľných dražbách, ale i v prípade spochybnenia platnosti záložnej zmluvy (t. j. z dôvodu tvrdeného žalobkyňou).

32. Dovolací súd poukazuje na to, že v súdnej praxi síce boli prijaté i rozhodnutia v zmysle ktorých, „ak

ten, vec ktorého bola dražená v rámci dobrovoľnej dražby, nebol jej vlastníkom, nestal sa vydražiteľ príklepom a zaplatením ceny dosiahnutej vydražením vlastníkom draženej veci, a to ani v prípade, že bol inak zachovaný postup podľa § 10 až § 33 Zákona o dobrovoľných dražbách a teda, že v dobrovoľnej dražbe nemožno nadobudnúť vec od nevlastníka, a to ani za stavu, že nebol podaný návrh na určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby“(k tomu pozri rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 M Cdo 20/2011 (R 61/2014), nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. apríla 2011, sp. zn. III. ÚS 448/2010, rozsudky Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 20 Co 123/2011, 20 Co 51/2012), avšak tieto závery nebolo možné aplikovať na danú vec. V označených rozhodnutiach (na rozdiel od prejednávanej veci) totiž dochádzalo k tomu, že predmetom dobrovoľnej dražby sa stala vec, vlastnícky nepatriaca navrhovateľovi dražby ani tomu, v koho mene navrhovateľ konal (napr. záložcovi pri dražbe v rámci výkonu záložného práva). Súdny v týchto rozhodnutiach potom uviedli, že zo znenia zákona o dobrovoľných dražbách nemožno vyvodit' záver o tom, že by dobrovoľná dražba mala viesť k nadobudnutiu vlastníckeho práva aj od nevlastníka, a teda, že by došlo k prelomeniu zásady "nemo plus iuris". Poukázali na to, že zmluvné prevody vlastníckeho práva sú v Slovenskej republike v zásade založené na princípe, že nikto nemôže previesť viac práv, ako sám má. Inak povedané, ani existencia platnej zmluvy medzi prevodcom a nadobúdateľom nemôže spôsobiť prevod vlastníckeho práva na nadobúdateľa, ak prevodca sám nebol vlastníkom, alebo ak neexistuje výslovné zákonné ustanovenie, ktoré by ustanovovalo opak (napr. § 446 OBZ, § 486 OZ, § 93 ods. 3 ZKR a § 19 ods. 3 zákona č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch a investičných službách). Niet preto dôvodu, prečo by sa zásada "nemo plus iuris" nemala vzťahovať aj na ďalší inštitút zmluvnej povahy, a to dobrovoľnú dražbu. To znamená, že ani platná dobrovoľná dražba, proti ktorej v lehote uvedenej v § 21 zákona o dobrovoľných dražbách nebola podaná žaloba o neplatnosť, nemôže spôsobiť nadobudnutie vlastníckeho práva vydražiteľom, ak navrhovateľ dražby (alebo záložca) nebol sám vlastníkom predmetu dražby. Opačnému výkladu by okrem toho, že mu chýba zákonný podklad, bránil čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého musí byť výklad zákonov v súlade s ústavou. Dobrovoľná dražba, ktorej navrhovateľom nie je skutočný vlastník, je konaním, ktoré sa vedie absolútne mimo vôle a aj bez pričinenia skutočného vlastníka, bez akejkoľvek predbežnej kontroly súdu alebo iného orgánu verejnej moci, výlučne pod kontrolou dražobníka, ktorý je súkromnoprávnym subjektom vykonávajúcim svoju činnosť ako podnikanie, teda za účelom dosiahnutia zisku. Je potom nezlučiteľné s ústavnou zásadou rovnosti všetkých subjektov v právach (čl. 12 ods. 2 Ústavy SR), aby mohlo konanie (právne úkony) určitých subjektov zasahovať do právneho postavenia tretej osoby, bez jej súhlasu.

33. Skutočnosti uvedené v bode 32 tohto rozhodnutia, potom síce nasvedčujú tomu, že je možné domáhať sa určenia vlastníckeho práva k predmetu dražby aj v prípadoch platnej dobrovoľnej dražby, proti ktorej v lehote uvedenej v § 21 zákona o dobrovoľných dražbách nebola podaná žaloba o neplatnosť, avšak cieľom uvedeného bolo chrániť skutočného vlastníka predmetu dražby, ktorý sa o priebehu dražby nedozvedel, keďže nebol jej navrhovateľom ani záložcom. Takáto dobrovoľná dražba (keď jej navrhovateľom nebol vlastník veci) totiž prebieha absolútne mimo vôle a aj bez pričinenia skutočného vlastníka, a bez akejkoľvek predbežnej kontroly súdu alebo iného orgánu verejnej moci. Možno tak uzavrieť, že žalobu o určenie vlastníckeho práva k vydraženej veci možno podať (aj za stavu, že nebol podaný návrh na určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby) len v prípadoch, ak navrhovateľom dražby (príp. záložcom) nebol skutočný vlastník tejto veci, nakoľko ani v dobrovoľnej dražbe nemožno nadobudnúť vec od nevlastníka. V posudzovanej veci o takýto prípad nešlo, nakoľko žalobkyňa (ako záložca) bola v čase konania dobrovoľnej dražby vlastníčkou draženej veci (bytu), a teda jej vydražením nedošlo k prelomeniu zásady "nemo plus iuris". Jedinou obranou žalobkyne proti nadobudnutiu vlastníckeho práva k predmetnému bytu žalovanou (vydražiteľkou) preto bolo iba podanie žaloby o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby na súd (keďže o jej priebehu mala vedomosť), ktoré právo však žalobkyňa riadne nevyužila (v tomto smere nepodala samostatnú žalobu, a nepodala ju ani potom, čo súd v konaní sp. zn. 40 C 120/2014 jej rozšírenie návrhu žaloby nepripustil, a takýto návrh nevzniesla ani v tomto konaní). Ak napriek uvedenému žalobkyňa tvrdí, že svoje právo na obranu proti neplatnej dobrovoľnej dražbe riadne využila - podaním návrhu na rozšírenie žalobného návrhu o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby v konaní vedenom pred Okresným súdom Košice I sp. zn. 40 C 120/2014 - avšak jej súd toto právo odoprel tým, že toto rozšírenie (bez možnosti podať odvolanie) nepripustil, malo jej dovolanie potom smerovať skôr k danému konaniu (sp. zn. 40 C 120/2014). Z

odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že žalobkyňa nebola v konaní vedenom pred Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 40 C 120/2014 úspešná, keď jej žaloba o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, obchodných podmienok a podmienok záložnej zmluvy bola zamietnutá rozsudkom z 18. mája 2017, ktorý nadobudol právoplatnosť v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo 6. septembra 2018 sp. zn. 3 Co 300/2017.

34. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 420 písm. f/ C.s.p. procesne prípustné a nie je prípustné ani podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., keď v ňou vymedzenej právnej otázke, sa odvolací súd neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (od nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 192/2015). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c/ C.s.p. ako procesne neprípustné odmietol.

35. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 C.s.p. tak, že žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože jej preukázateľne žiadne trovy dovolacieho konania nevznikli.

36. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.